

B MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

TUNTIKEHYKSEN OSA-ALUE:

MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

Kesto: 1 kaksoistunti, 45 min + 45 min

Aihe:

Kuosisuunnittelu tekstiileissä ja muissa pinnoissa, raportin rakentuminen ja materiaalivalinnat.

Tavoite:

Opitaan tuottamaan ja kehittämään ideoita. Tarkastellaan erilaisia materiaaleja.

Oppilas ymmärtää kuinka **toistuva pinta eli kuosi** rakentuu ja kuinka kuoseja toteutetaan erilaisille materiaaleille kuten esimerkiksi paperille, kankaalle ja kännykän muovikuoriin. Käydään läpi muutamia yksinkertaisia tapoja, joilla omasta kuvioaiheesta voi kehittää kuosin. Suunnitellaan oma värillinen kuosi. Tutustutaan myös kuosisuunnitteluun liittyviin termeihin.

Pohditaan myös materiaalien merkitystä. Kuinka materiaalivalinnat vaikuttavat esim. tuotteen tai esineen käytettävyyteen ja käyttötarkoitukseen ja kuinka niillä voidaan muuttaa tuotteen ulkonäköä ja olemusta. Innostutaan kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja.

Tila: Luokkahuone

Välineet: Luonnoskirjat. Datatykki kuvaesityksen näyttämistä varten. Raporttiharjoituksia varten valmiiksi ruudutettuja A4- arkkeja, vähintään A3- kokoiset paperit kaikille oman kuosin tekemistä varten. Maaleja, liituja ja/tai erilaisia värikyniä.

Valmistelut ennen tuntia: Materiaalien kokoaminen ja esillepano.

***Vinkki!** Materiaaleihin, kuoseihin ja pintoihin liittyy näköaistin lisäksi myös tuntoaisti.*

Havainnoikaa, tunnustelkaa ja silittäkää erilaisia materiaaleja, kuoseja ja pintoja esimerkiksi silmät suljettuna.

B MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

TUNNIN KULKU

Kuvaesitys ja keskustelu (30 min)

Katsotaan kuvia erilaisista kuoseista. Mikä kuosi on ja mistä se rakentuu?
Keskustellaan siitä, missä luokan esineissä ja pinnoissa on käytetty kuoseja?
Entä missä kodin esineissä on käytetty kuoseja?

Pohditaan minkälaisissa tuotteissa kuoseja voidaan käyttää (vaatteet, tekstiilit, tapetit, paperitavara... eli lähes mikä tahansa pinta voidaan kuvioda kuosilla). Oppilaita voi rohkaista keksimään itse uusia pintoja jotka he haluaisivat kuvioda kuosilla, ja voidaan etsiä kuoseja omista vaatteista ja tavaroista.

Opettaja näyttää kuvasta kuosin raportin (mallikerran), eli toistettavan kuva-aiheen. Osoitetaan raportti monesta erilaisesta kuosista, esim. raita, yksinkertainen pienikuvioinen raportti ja monimutkainen, vaikeammin erotettava raportti.

Kiinnitetään huomiota myös värien käyttöön, ja kuinka värien vaihtuminen vaikuttaa kuosin tunnelmaan ja mahdollisiin käyttöalueisiin. Puhutaan myös väriraportista, eli siitä että värit toistuvat samalla lailla kuin kuviotkin.

Henkilö joka suunnittelee kuoseja on kuosi- tai pintasuunnittelija. Kuosisuunnittelua opetetaan ensisijaisesti tekstiili- ja vaatesuunnittelijoille, mutta monet muutkin suunnittelijat hallitsevat osa-alueen. Kuosisuunnittelija voi suunnitella pelkästään kuosin, tai myös tuotteen jonka kuvioinnissa kuosia tullaan käyttämään. Usein kuosille suunnitellaan myös monenlaisia värityksiä, jolloin sen käyttömahdollisuudet monipuolistuvat.

Luonnoskirjaan voi jo kuvaesityksen ja alustuskeskustelun aikana tehdä muistiinpanoja kirjoittaen tai piirtäen. Oppilaat voivat esim. kirjata ylös erilaisia käyttökohteita kuoseille, tehdä lyhyet muistiinpanot siitä mitä raportti tarkoittaa tai luonnostella nopeasti kuosia, jos jokin näytetyistä kuvista tuntuu erityisen inpiroivalta.

Ennen varsinaista tehtävänantoa voidaan myös tutkia valmiita kuoseja esimerkiksi tapettien ja kankaiden avulla.

B MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

Raporttiharjoitukset (15 min)

Raporttiharjoituksilla on tarkoitus harjoitella kuosin rakentumista eri tavoin. Harjoitukset on tarkoitus tehdä kohtalaisen nopeasti. Harjoituksia varten käytetään niitä varten tehtyjä ruudutettuja A4- papereita ja värikyniä.

Aloitetaan piirtämällä luonnoskirjaan jokin yksinkertainen kuva-aihe, esimerkiksi pallo, tähti tai leija. Tätä kuva-aihetta toistetaan piirtämällä yksi kuva jokaiseen ruutuun.

Koska kuva-aihetta toistetaan monta kertaa, on sen syytä olla hyvin yksinkertainen. Tehtävän tarkoituksena on tutkia erilaisia tapoja toistaa kuva-aihetta, joten esimerkiksi punainen pallo on erinomainen aihe tähän tehtävään. Käytetään värikyniä.

Raporttiharjoituksia tehdään 3 kpl. Kaksi niistä keskittyy pienempien kuvioiden toistamiseen, kolmannessa pohjana on vain kaksi suurta ruutua. Tätä raporttia tehdessä voi kuvitella tekevänsä kuosia, jossa kuvio on koko kankaan levyinen ja rakentuu päällekkäin olevista kuvioista kuten esim. Marimekon Unikko-kuosi.

.....

– Välitunti

.....

B MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

Oma kuosi (40 min)

Tehtävänä on suunnitella A3-paperille oma kuosi. Apuna voi käyttää edellisen tunnin raporttiharjoituksia, ja paperin voi halutessaan ruuduttaa valmiiksi haaleasti lyijykynällä. Lopuksi apuruudut pyyhitään kumilla pois, ne eivät ole osa valmista kuosia. Mikäli raporttiharjoituksia varten piirretty kuva-aihe osoittautui toimivaksi ja on pysynyt kiinnostavana, voi sitä käyttää tämänkin kuosin suunnittelussa. Voidaan myös piirtää täysin uusi kuva-aihe luonnoskirjaan, tai täydentää vanhaa piirrosta uusilla elementeillä. Kuosissa ei tarvitse esiintyä vain yhtä kuva-aihetta, vaan raporttia varten tehdyn ruudun voi täyttää useamman kuva-aiheen yhdistelmällä.

Oman kuosin suunnittelu ja toteutus:

Aloitetaan luonnostelemalla luonnoskirjaan. Kehitetään vanhaa kuva-aihetta tai piirretään uusi. Kiinnitetään huomiota erityisesti kuvion väreihin, ja päätetään myös kuosin taustan väri.

Siirrytään suuremman kuosin tekemiseen A3-paperille. Piirretään apuviivat mikäli ne ovat tarpeellisia. Hahmotellaan kuva-aiheet raporttirajojen sisälle.

Siirrytään käyttämään värejä: kyniä, maaleja ja liituja sen mukaan mitä luokassa on. Periaatteessa kuosisuunnittelussa tulisi huomioida myös väriraportti, eli että värit toistuvat samalla lailla kuin kuviotkin. Tässä tehtävässä on kuitenkin tärkeämpää saada esiin kuvion toistuvuus. Väriraporttia ei tarvitse erikseen toteuttaa, mutta siitä voi mainita oppilaille. Pyyhitään työstä apuviivat pois vasta kun mahdollinen maali on kuivunut!

B MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

KOTITEHTÄVÄ

Tehtävän ohjeistus 5 min

PINTAA SYVEMMÄLLE

Jatka tunnilla aloitettua kuosien havainnoimista kotona. Mistä kaikkialta löytyy kuoseja?

Etsi piirustus- ja kirjoitustehtävän kohteeksi kotoa erilaisia kuoseja. Tallenna luonnoskirjaasi piirtäen eri materiaaleille kuten esimerkiksi pehmeisiin tekstiileihin ja koviin astioihin tehtyjä kuoseja. Kirjoita myös muistiin minkälaiselle materiaalille tai mihin esineeseen kuosi liittyy.

Kopioi yksi kuoseista omaan luonnoskirjaasi niin, että keksit siihen uuden värityksen!

Väritä kuosi siis itsellesi mieluisalla tavalla, joka poikkeaa alkuperäisen kuosin värityksestä.

MUTKU

B MATERIAALIKOKEILUT

B1 KUOSI JA PINTA

LISÄTEHTÄVÄ 1

Niille, jotka haluavat jatkaa **kuositeemaa** ja syventää B1 tunnin aiheiden parissa työskentelyä. Tehtävä voidaan toteuttaa missä vaiheessa Mutku-kokonaisuutta tahansa tai itsenäisenä tehtävänä.

TILKKUTÄKKI

Kodeista löytyneet kuosit jäljennetään luonnosvihoista ikkunatusseilla luokan ikkunoihin tai esim. lasioveen. Opettaja voi ruuduttaa lasipinnan ikkunatussilla etukäteen niin, että jokaiselle oppilaalle on käytössä samankokoinen tila, esim. 20 X 20 cm. Kun jokainen oppilas on täyttänyt oman ruutunsa omasta kodistaan löytämällään kuosilla, on ikkunaan muodostunut hieno ”tilkkutäkki”. Tehtävä onnistuu parhaiten niin, että kaikki oppilaat eivät ole samaan aikaan piirtämässä. Lopputuloksesta tulee näyttävä, vaikka kaikki tussit olisivat samanvärisiä, esim. valkoisia.

LISÄTEHTÄVÄ 2

Niille, jotka haluavat jatkaa **materiaaliteemaa** ja syventää B1 tunnin aiheiden parissa työskentelyä. Tehtävä voidaan toteuttaa missä vaiheessa Mutku-kokonaisuutta tahansa tai itsenäisenä tehtävänä.

POSTILAATIKKOPAJA

Tarkoitus on valmistaa postilaatikko materiaalikasasta, josta löytyy mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman paljon erilaisia materiaaleja. Ohjeistetaan oppilaat kokeilemaan uusia materiaaleja ennakkoluulottomasti ja miettimään kuinka paljon erilaisia postilaatikkoja voi olla olemassa. Periaatteessahan postilaatikko on esine, jonka sisään voi laittaa kirjeen ja jonka saa sieltä pois. Muita rajoituksia ei tarvitse antaa.